

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/53/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7716213608
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Husivarga
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7716213608.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Husivargu a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobkýň: 1. Z. M., rodenej Z., narodenej XX.septembra XXXX, bytom U. XX, U., 2. K. G., narodenej XX.februára XXXX, bytom F. č. XXXX/XX, U., obe zastúpené JUDr. Mikulášom Pavlikom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Š. Kukuru 14, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 18. decembra 2017 č.k. 19C/235/2016-184 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch, v ktorých bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 8.000 € a žalobkyni v 2. rade sumu 8.000 € a vo výroku o trovách konania.

N e p r i z n á v a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 18. decembra 2017 č.k. 19C/235/2016-184 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade nemajetkovú ujmu v sume 8.000 € a žalobkyni v 2. rade nemajetkovú ujmu v sume 8.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu žalobkýň zamietol. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyne si voči žalovanej uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy za výkon väzby každá z nich po 15.000 € a zároveň si uplatnili voči žalovanej náhradu škody z titulu trov právneho zastúpenia advokátom v trestnom konaní, a to žalobkyňa v 1. rade v sume 3.000 € a žalobkyňa v 2. rade v sume 2.500 €.

3. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že uznesením vyšetrovateľa zo dňa 9.11.2012 bolo proti žalobkyniam začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona spáchaného formou spolupáchatelstva v štádiu prípravy. Uznesením Okresného súdu v Humennom spisová značka 0 Tp/55/2012 zo dňa 13.11.2012 sudca pre prípravné konanie nevyhovel návrhu prokurátora na vzatie žalobkýň do väzby a prepustil ich zo zadržania. Na základe podanej sťažnosti okresného prokurátora Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 15.11.2012 rozhodnutie zrušil a žalobkyne vzal do väzby. Väzba začala plynúť 9.11.2012 od 12.25 hod. do 13.11.2012 do 11.35 hod a od 15.11.2012 od 14. 00 hod.

4. Z potvrdenia lekára U.. U. P. zo dňa 9. 11. 2012 súd zistil že žalobkyňa v 1. rade prišla v sprievode polície na vyšetrenie, je obvinená z trestného činu pričom je plánovaná vyšetrovacia väzba. Podľa správy bola žalobkyňa v 1. rade v 5. mesiaci tehotenstva. Podľa záveru lekára vzhľadom ku gravidite a k tomu, že čaká dvojčiky, väzba u žalobkyne je možná so zvýšeným rizikom a doporučil pravidelné kontroly gravidity.

5. Dňa 14.12. 2012 obhajca žalobkyne v 1. rade podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu. Uznesením zo dňa 16.1.2013 bola žalobkyňa v 1. rade z väzby prepustená na slobodu. Proti uvedenému uzneseniu prokurátor zahlásil sťažnosť. Odvolací súd uznesením zo dňa 12.2.2013 sp. zn. 10Tpo/1/2013 zamietol sťažnosť prokurátora. Žalobkyňa v 1. rade bola 12.2.2013 prepustená z väzby na slobodu. Dňa 14.2.2013 obhajca žalobkyne v 2. rade podal žiadosť o prepustenie z väzby. Okresný súd v Humennom uznesením zo dňa 13.3.2013 vyhovel návrhu a prepustil žalobkyňu v 2. rade z väzby na slobodu. Proti rozhodnutiu podal okresný prokurátor sťažnosť. Odvolací súd uznesenie okresného súdu zrušil dňa 16.4.2013 a vec vrátil na nové rozhodnutie. Okresný prokurátor na verejnom zasadnutí konanom dňa 15.5.2013 navrhol prepustenie žalobkyne v 2. rade na slobodu. Väzba žalobkyne v 2. rade skončila 15.5.2013.

6. Okresný súd Humenné postúpil vec obžalovaných na ďalšie konanie Okresnému súdu Michalovce. Rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 30.4.2015 sp.zn. 1 T/76/2014 boli žalobkyne podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodené spod skutku obžaloby kvalifikovaného ako spolupáchateľstvo prípravy zločinu ublíženia na zdraví, ktorého sa mali dopustiť tak, že plánovali útek z Reedukačného centra svätého Nikolaja pre maloleté matky v Medzilaborciach, pričom počas úteku pomocou pripraveného tľčika na mäso a pomocou nožníc, ktoré si žalobkyne zabezpečili, chceli v nočných hodinách, keď ostatní budú spať najprv omráčiť vychovateľku, ktorá mala mať službu v čase úteku tým spôsobom, že by ju udreli tľčikom po hlave a nožnicami bodli do krku, aby nekričala, pretože skutok nie je prípravou na zločin. Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 24. 6. 2015 sp. zn. 6To 43/2015 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 30. 4. 2015 sp. zn. 1T 76/2014 s odôvodnením, že skutok, ktorý sa kládol žalobkyňam za vinu nie je prípravou na zločin.

7. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom dňa 20.11.2014 na Okresnom súde Michalovce vo veci sp. zn. 1T/76/2014 súd zistil, že v rámci výsluchu žalobkyňa v 1. rade vypovedala, že so žalobkyňou v 2. rade plánovali útek, pretože boli jediné nerómky v centre a prostredie im nevyhovovalo. Ona osobne bola napadnutá jednou z chovankýň, a preto si zaobstarala tľčik na mäso. K výsluchu pred policajnými orgánmi uviedla, že ku skutku sa priznala, pretože policajt, ktorý ju vypočúval ešte v centre povedal, že ak sa prizná, nič z toho nebude, ale ak nie, „dostanem 20 rokov basy a zariadi, že jej zoberú deti“. V tej dobe bola tehotná, a preto sa zo strachu priznala. Pri jej výsluchu, okrem policajta nikto nebol prítomný. Ďalej vypovedala, že vo väzbe sa cítila zle, dvakrát bola objednaná na gynekologické vyšetrenie a bola dvakrát hospitalizovaná. Tiež bola prevezená do Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne.

8. Žalobkyňa v 2. rade vo veci 1T/76/2014 Okresného súdu Michalovce na hlavnom pojednávaní dňa 20.11.2014 vypovedala, že je pravda, že z centra chceli ujsť, pretože boli psychicky utláčané, ale ublížiť nikomu nechceli. Stávali sa proti nim aj chovankyne aj vychovateľky. Tľčik a nožnice doniesla M., pretože stále ich napádali rómky, a to keď sa išli sprchovať, aj pri jedle, čo sa nedalo vydržať. M. niekoľkokrát napadla B. X.. K priznaniu sa ku skutku pred policajtm aj pred súdom vypovedala, že urobila tak preto, lebo policajt, ktorý ju v centre vypočúval jej povedal, že ak sa prizná, nič z toho nebude, inak dostane 20 rokov basy. Uviedla, že vypovedala pod nátlakom.

9. Po citácii § 3 ods. 1,2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“), § 8 ods. 5 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z.z., § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z., § 5 ods. 1,2 zákona č. 514/2003 Z.z., § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., § 15 ods. 1,2 zákona č. 514/2003 Z.z., § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., § 17 ods. 1,2,3,4 zákona č. 514/2003 Z.z., § 18 ods. 1,3 zákona č. 514/2003 Z.z., § 19 ods. 1,2,3 zákona č. 514/2003 Z.z. súd konštatoval, že po posúdení zákonných predpokladov na uplatnenie nároku na náhradu škody je žaloba žalobkyň sčasti dôvodná.

10. Zákon č. 514/2003 Z.z. upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci a podmienky jej uplatnenia. V ustanovení § 3 ods. 1 v návaznosti na ustanovenie

§ 8 ods. 5 písm. b) zák. č. 514/2003 Z.z. je zakotvená zodpovednosť štátu za škodu aj v prípadoch, ak škoda bola spôsobená rozhodnutím o väzbe a dotknutá osoba bola spod obžaloby oslobodená. Tejto zodpovednosti sa štát nemôže zbaviť. Žalobkyne sa práva zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe domáhali.

11. V konaní nebol sporný skutkový priebeh vznesenia obvinenia, vzatia do väzby žalobkýň, ich prepustenia z väzby, ich obžalovania a napokon aj oslobodenia spod obžaloby rozsudkom Okresného súdu Michalovce v konaní 1T/76/2014. Podľa rozsudku boli žalobkyne oslobodené spod skutku obžaloby kvalifikovaného ako spolupáchateľstvo prípravy zločinu ublíženia na zdraví z dôvodu, že skutok nie je prípravou na zločin. Nebola sporná ani doba trvania väzby, ktorá u žalobkyne v 1. rade trvala od 9.11.2012 do 12.2.2013 a u žalobkyne v 2. rade trvala od 9.11.2012 do 15.5.2013.

12. V prípade uplatnenia nároku na náhradu škody za väzbu v konaní pred súdom v zmysle ustanovenia § 8 ods. 5 písm. b) zák. č. 514/2003 Z.z. je potrebné splnenie týchto kumulatívnych podmienok: 1. predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na príslušnom orgáne, ktorému nebolo vyhovené 2. oslobodenie spod obžaloby v konaní, v ktorom bolo rozhodované o väzbe, 3.vznik škody, a 4. príčinná súvislosť medzi rozhodnutím o väzbe a vznikom škody. V prípade nárokov podľa § 8 ods. 5 zákona sa nevyžaduje splnenie podmienky zrušenia nezákonného rozhodnutia a podania opravného prostriedku, pretože ide o špecifický prípad vzniku nároku na náhradu škody upravenej priamo v zákone (viď citovaný § 8 ods. 5).

13. Žalobkyne preukázali, že dňa 27.10.2015 sa obrátili na žalovanú s návrhom na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spočívajúcej v nákladoch na zaplatenie trov obhajoby v trestnom konaní v celkovej výške 5.500 € (žalobkyňa v 1. rade 3.000 € a žalobkyňa v 2. rade 2.500 €) a nároku o nemajetkovú ujmu za výkon väzby, a to žalobkyňa v 1. rade 15.000 € a žalobkyňa v 2. rade 15.000 €. Ministerstvo spravodlivosti ako orgán oprávnený konať za štát (§4 ods. 1 písm. a) listom zo dňa 29.4.2016 oznámilo žalobkyniam, že žiadosti nevyhovie, pretože neboli splnené zákonné predpoklady na priznanie náhrady škody. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná. Súd preto vychádzal z toho, že nárok žalobkýň nebol uspokojený v rámci predbežného prerokovania nároku pred príslušným orgánom, a preto mali právo obrátiť sa žalobou na súd. Bola splnená aj druhá podmienka vzniku nároku, a to oslobodenie spod obžaloby, čo je preukázané oslobodzujúcim rozsudkom Okresného súdu Michalovce, a táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná.

14. Súd posudzoval, či žalobkyniam vôbec vzniklo právo na náhradu škody, či vznikla škoda v súvislosti s väzbou a či majú právo aj na nemajetkovú ujmu. Súd dospel k názoru, že právo na náhradu škody žalobkyniam vzniklo, avšak nie v požadovanom rozsahu.

15. Žalovaná právo žalobkýň na náhradu škody neuznala čo do samotného základu s odôvodnením, že žalobkyne si väzbu zavinili samy. Ďalej zdôvodňovala, že otázku zavinenia vzatia do väzby je potrebné skúmať komplexne, a to nielen vo svetle výsledku trestného konania, ale vo vzťahu ku konaniu žalobkýň. Tieto boli vzaté do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a),c) Trestného poriadku. Súd zaujal názor, že v prípade žalobkýň nie je možné konštatovať ich zavinenie na vzatí do väzby. Súd vychádzal z popisu priebehu vzatia do väzby zo strany žalobkýň, ako aj z následného konania súdov pri rozhodovaní o vzatí do väzby a napokon aj z oslobodzujúceho rozsudku. Otázka existencie alebo neexistencie dôvodov väzby je pri rozhodovaní súdu vecou právneho posúdenia. Z rozhodovania súdov vyplynulo, že v otázke dôvodnosti väzby nemali rovnaký právny názor. Prvostupňový súd nevidel dôvody pre vzatie žalobkýň do väzby. Odvolací súd mal iný názor a rozhodol o ich vzatí do väzby. Situácia sa opakovala aj pri následných rozhodnutiach o žiadostiach žalobkýň o prepustenie z väzby. Súdu v občianskom súdnom konaní neprislúcha hodnotiť rozhodovacia činnosť súdov v rámci trestného konania. Súd iba v kontexte rozhodovacej činnosti súdov o väzbe poukázal na skutočnosť, že nemôže byť na ťarchu žalobkýň, ak aj odborne spôsobilé osoby mali rôzny právny názor na dôvodnosť väzby alebo jej trvanie. Z vykonaného dokazovania nevyplývali také skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé hodnotiť konanie žalobkýň počas trestného konania ako konanie majúce za cieľ mariť vyšetrovanie a preto si vlastným konaním spôsobili vzatie do väzby. Preto podľa názoru súdu sa žalovaná objektívnej zodpovednosti za škodu nezbavila.

16. Keďže v prípade nárokov podľa zák. č. 514/2003 Z.z. ide o objektívnu zodpovednosť štátu za škodu, nevyžaduje sa pre vznik zodpovednosti za škodu zavinenie a protiprávne konanie, musí však byť preukázaný vznik škody a jej výška, a to v príčinnej súvislosti s vydaním rozhodnutia o väzbe. Žalobkyne

si uplatnili právo na škodu spočívajúce v náhrade trov účelne vynaložených v trestnom konaní, v ktorom bolo vydané rozhodnutie o väzbe. Náhrada za účelne vynaložené trovy konania je nepochybne odôvodneným nárokom podľa ustanovenia § 18 ods. 1,3 zák. č. 514/2003 Z.z.. Žalobkyne si tieto trovy vyčíslili a žiadali ich náhradu. Súd však dospel k záveru, že v tejto časti nie je možné žalobkyniam vyhovieť. Zákon č. 514/2003 Z.z. upravuje podmienky zodpovednosti štátu za škodu, ktorú jeho orgány spôsobia pri svojej činnosti. Aj v prípade posudzovania nárokov na náhradu škody podľa tohto zákona musia byť splnené všetky zákonné predpoklady pre vznik nároku na náhradu škody. Prioritne musí byť preukázané, či vôbec ku tvrdenej škode došlo. Na tomto mieste súd prisvedčil žalovanej, že ak žalobkyne svojmu obhajcovi doposiaľ neuhradili trovy právneho zastúpenia, nie je možné dospieť k záveru o vzniku škody. Skutočnosť, že trovy neboli doposiaľ uhradené, nebola sporná. Právny zástupca žalobkýň v tejto súvislosti poukázal na iné rozhodnutie súdu o tomto nároku, podľa ktorého na vznik práva na náhradu škody stačí, ak trovy obhajoby boli vyúčtované a vyfakturované a uplatnené na náhradu. Súd sa s týmto právnym názorom nestotožňuje. Ako uviedla aj žalovaná, teória aj rozhodovacia prax súdov sa ustálila na názore, že škodou je ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t.j. peniazmi. Musí teda dôjsť k reálnemu úbytku na majetku poškodenej osoby, a úbytok musí existovať v čase rozhodovania súdu o uplatnenom nároku. Táto podmienka v prípade žalobkýň splnená nebola. Súd preto v tejto časti žalobu zamietol.

17. Za dôvodný súd považoval nárok v časti uplatnenej nemajetkovej ujmy, avšak nie v požadovanej výške. Ustanovenie § 17 zák. č. 514/2003 Z.z. umožňuje priznať nemajetkovú ujmu v prípade, ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je postačujúce. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy sa vychádza zo zásad uvedených v ustanovení § 17 ods. 3,4 zák. č. 514/2003 Z.z.. Výška nemajetkovej ujmy je tak závislá na posúdení osoby poškodeného, jeho doterajšieho života, prostredia, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, ako aj na závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v osobnom živote a závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločnosti. Aj keď žalobkyne rozsiahlo popísali skutkový priebeh trestného konania, podľa názoru súdu sa nedostatočne venovali odôvodneniu výšky nemajetkovej ujmy, ktorú požadovali v sume 15.000 €, a to s prihliadnutím na zásady uvedené v ustanovení § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z.. Súd preto vychádzal zo všeobecnej premisy, že trestné stíhanie je vážnym zásahom do osobnostných práv, najmä ak je s trestné stíhanie väzobné. U žalobkýň so zosilnenými účinkami vzhľadom na ich vek v čase vzatia do väzby. Aj v tomto prípade však platí zásada primeranosti, ktorá závisí od okolností konkrétneho prípadu. Žalobkyne okrem zásahu do ich osobného života a vyjadrení svojich osobných pocitov na väzbu, ničím nepreukazovali, či a akým spôsobom došlo k zníženiu ich vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti alebo rozsah iných nepriaznivých následkov, ktoré v súvislosti so vzatím do väzby mali.

18. Súd s prihliadnutím na ustanovenie § 17 ods. 4 a po zhodnotení podmienok podľa 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., za primeranú náhradu považoval nemajetkovú ujmu vo výške 8.000 € u oboch žalobkýň a vo zvyšku nárok zamietol. Vychádzal pritom z citovaných ustanovení § 17 zák. č. 514/2003 Z.z., ktorý pri výške nemajetkovej ujmy odkazuje aj na osobitný predpis. Podľa § 5 zák. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi je maximálna výška náhrady nemajetkovej ujmy pri smrti 50-násobok minimálnej mzdy, ktorá v čase rozhodovania súdu činila sumu 435 €. Maximálna náhrada tak predstavovala sumu 21.750 €. Súd nepovažoval za primerané priznať žalobkyniam náhradu 15.000 €, ak pri smrti obete trestného činu je náhrada 21.750 €. Oslobodzujúci rozsudok je určitou formou zadosťučinenia za trestné stíhanie, ktoré sa proti žalobkyniam viedlo. Súd však prihliadal na to, že žalobkyne boli v čase väzby maloleté, a väzba im spôsobila zjavné útrapy, a preto oslobodzujúci rozsudok nie je dostatočným zadosťučinením a primeraná náhrada vo forme nemajetkovej ujmy je opodstatnená. Samotné obmedzenie osobnej slobody a vedenie trestného konania je traumatizujúcim zážitkom. Podľa názoru súdu u maloletej osoby musí byť trauma oveľa ťažšia, ako u dospelej, a preto nemajetková ujma u žalobkýň je namieste.

19. Pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy vzhľadom na vyššie uvedené súd za primeranú považoval náhradu po 8.000 € u oboch žalobkýň. Vychádzal pritom z dĺžky trvania väzby, ktorá trvala od 9.11.2012 do 12.2.2013 u žalobkyne v 1. rade a od 9.11.2012 do 15.5.2013 u žalobkyne v 2. rade. Súd poznamenal, že nemohol u oboch opomenúť, že podľa ustanovenia § 339 Tr. por. maloletého je možné vziať do väzby iba v prípade, ak účel väzby nemožno dosiahnuť inak. Aj keď súdu neprináleží hodnotiť trestné konanie, zákon u maloletých obvinených preferuje iné formy zabezpečenia obvineného pre účely trestného konania, ako je väzba. Aj keď väzba žalobkyne v 2. rade trvala dlhšie, súd zohľadňoval skutočnosť, že žalobkyňa v 1. rade bola v čase vykonávania väzby tehotná a čakala dvojčičky so zrejmy

zdravotnými komplikáciami, a s tým spojenými obavami o zdravie svoje i detí. Aj podľa gynekológa väzba žalobkyne v 1. rade bola možná so zvýšeným rizikom. U žalobkyne v 2. rade súd vychádzal z dĺžky trvania väzby, ktorá trvala od 19.11.2012 do 15.5.2013 a zo skutočnosti, že žalobkyňa v 2. rade pobytom vo väzbe takmer po dobu 6 mesiacov bola odlúčená od svojej 2-ročnej maloletej dcéry, ktorá zostala v reedukačnom centre a nemohla sa o ňu postarať.

20. Žalobkyne si uplatnili aj právo na úroky z omeškania. Podľa § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr. Žalobkyne si uplatnili právo na úroky z omeškania od 3.5.2016 z náhrady škody aj nemajetkovej ujmy. Súd žalobkyniam úroky z omeškania nepriznal, a to z týchto dôvodov: Žaloba žalobkýň v časti priznania náhrady škody bola zamietnutá, preto im úroky z omeškania nepatria. Pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu, v tomto smere bolo judikované, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, a až uplynutím takto určenej lehoty (s)plnenia sa dlžník dostáva do omeškania.

21. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Súd vychádzal z toho, že žalobkyne mali vo veci úspech len čiastočný, keď boli úspešné iba v časti nemajetkovej ujmy a nárok na náhradu škody bol zamietnutý.

22. Proti výrokom rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni v 1. rade nemajetkovú ujmu v sume 8.000 € a žalobkyni v 2. rade nemajetkovú ujmu v sume 8.000 € v lehote do 3 dní a výroku o trovách konania podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie. Navrhla zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a žalobu voči žalovanej zamietnuť a priznať žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu alebo zrušiť rozsudok v napadnutej časti a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie podala z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, písm. f/, písm. h/ CSP.

23. Vyčítala súdu, že žalobkyniam priznal právo na náhradu škody bez toho, aby čo i len skonštatoval, že žiadnym spôsobom nebola preukázaná okolnosť zavinenia väzby žalobkyňami podľa § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z v zmysle námietky žalovanej (okrem jedinej vety v ods. 46 odôvodnenia rozsudku). V ňom ale súd namiesto posudzovania právnej otázky, či je daný dôvod podľa § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z., pre ktorý právo na náhradu škody nevznikne, poukázal len na rôzny právny názor súdu pri hodnotení a posudzovaní dôvodov vzatia do väzby. Podstata veci podľa žalovanej o zavinení žalobkýň pri vzatí do väzby nespočívala v tom, že by žalobkyne svojim konaním marili vyšetrovanie ale v tom, že vzatie do väzby si zavinili inými okolnosťami, najmä priznaním sa k skutku, čo je dôvod zavinenia akceptovaný judikatúrou. V tomto kontexte rozsudok súdu prvej inštancie v rámci posúdenia otázky zavinenia väzby napĺňa podľa žalovanej prvok arbitrárnosti, čo zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

24. Žalovaná už v konaní na súde prvej inštancie poukazovala na skutkové okolnosti väzobného stíhania žalobkýň, osobitne na skutočnosť, že pri vylúčení dňa 7. novembra 2012 sa žalobkyňa v 1. rade k spáchaniu skutku, ktorý jej bol kladený za vinu, v podstate priznáva. Podrobne opísala ako so žalobkyňou v 2. rade plánovali rôzne spôsoby úteku z reedukačného centra, a to s použitím nájdených predmetov, t.j. tĺčika na mäso a nožníc na papier. Priznanie sa ku skutku predstavuje v zmysle judikatúry jasný príklad zavinenia väzby (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/827/2014 zo dňa 20. októbra 2015). Žalobkyne boli vzaté do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ Tr. poriadku (zákon č. 301/2005 Z.z.), t.j. išlo o tzv. útekovú preventívnu väzbu, a preto priznanie oboch žalobkýň bolo nepochybne spôsobilé zaviniť vzatie žalobkýň v 1. a 2. rade do väzby. Súd pri skúmaní otázky zavinenia vecne nesprávne posúdil vec, a tak bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

25. Žalovaná považuje odôvodnenie priznanej nemajetkovej ujmy v sumách po 8.000 € za príliš všeobecne, a bez konkretizovania reálnych negatívnych následkov v osobnom, pracovnom živote a v spoločenskom uplatnení. Hoci súd prvej inštancie uviedol, že vychádzal z ust. § 17 ods. 3,4 zákona č. 514/2003 Z.z. opak je podľa žalovanej pravdou, lebo dospel výlučne k všeobecnému záveru. Žiadnym spôsobom neprihliadol ani na doterajší život žalobkýň a prostredie, v ktorom žalobkyne pred vzatím do

väzby žili, nehodnotil okolností, za ktorých k ujme žalobkyň došlo, ani na následky v ich súkromnom a spoločenskom živote, a to ani v rozsahu, v ktorom z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynuli. Súd ignoroval zásadnú skutočnosť, že žalobkyne pred väzbou boli umiestnené v reedukačnom centre. Súd prvej inštancie považoval nárok žalobkyň na náhradu nemajetkovej ujmy za čiastočne dôvodnú a prezumoval existenciu nemajetkovej ujmy v prípade žalobkyň, hoci z vykonaného dokazovania podľa žalovanej nemohlo v žiadnom prípade vyplynúť, že samotný oslobodzujúci rozsudok nepredstavoval primerané zadosťučinenie pre obe žalobkyne. Žalovaná pripustila, že pri tomto type ujmy neexistujú tak jednoznačné kvantifikačné kritéria, ako je to pri skutočnej škode. Napriek tomu, každá úvaha súdu sa musí opierať o konkrétne a preskúmateľné hľadiska odôvodňujúce konkrétnu priznanú výšku náhrady v peniazoch s prihliadnutím na osobu poškodeného, jeho doterajší život, závažnosť vzniknutej ujmy, závažnosť následkov v pracovnom, súkromnom a spoločenskom živote. Súd v odôvodnení rozsudku vychádza len výlučne z rodinného života oboch žalobkyň, zdôraznil graviditu žalobkyne v 1. rade a odlúčenie žalobkyne v 2. rade od maloletej dcéry. Zároveň poukázal na mladistvý vek oboch žalobkyň. Na druhej strane vôbec nezohľadnil predchádzajúci život žalobkyň tak, ako vyplynul z vykonaného dokazovania.

26. Žalovaná konštatovala, že samotná výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy sumou po 8.000 € pre každú žalobkyňu je neobjasnená a nepreskúmateľná. Poukázala na dôvodovú správu zákona č. 514/2003 Z.z. a k zákonu č. 412/2012 Z.z., v ktorých je uvedené, že súdy pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu budú zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, a ďalej prihliadať na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, a závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

27. Po starostlivom zohľadnení skutkových okolností prípadu žalobkyň, ako aj dĺžky trvania väzby u žalobkyne v 1. rade od 9. novembra 2012 do 12. februára 2013, t.j. 95 dní väzby a u žalobkyne v 2. rade od 9. novembra 2012 do 15. mája 2013, t.j. 187 dní väzby, žalovaná navyše považuje súdom prvej inštancie priznanú náhradu nemajetkovej ujmy za zjavne neprimeranú. Do pozornosti odvolacieho súdu dala viaceré právoplatné rozhodnutia súdov vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy za vykonanú väzbu titulom rozhodnutia o väzbe. Okresný súd Bratislava IV pod sp.zn. 8C/32/2012, priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume 3.500 €, ďalej Okresný súd Košice I pod sp.zn. 17C/50/2014 priznal 1.900 €, Okresný súd Žilina pod sp.zn. 8C/95/2011 priznal sumu 1.000 €, etc..

28. Súdom prvej inštancie priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyň navyše nereflektuje závery prezentované v rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 30Cdo/2357/2010 z 11.1.2012, v ktorom Najvyšší súd konštatoval, že za primerané odškodnenie nemajetkovej ujmy považuje sumy v rozpätí od 20 € do 60 € za každý deň väzby s ohľadom na individuálne okolnosti toho - ktorého prípadu. Žalobkyne v 1. rade bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 8.000 €, t.j. 84 € za každý deň trvania väzby (8.000 € : 95 dní trvania väzby), a tak vzhľadom na okolnosti, za ktorých k väzbe došlo (existencia zavinenia väzby v podobe priznania sa k spáchaniu skutku), je neakceptovateľná.

29. Žalovaná sa nestotožnila ani s rozhodnutím súdu prvej inštancie o trovách konania. Podľa žalovanej pri rozhodovaní o trovách konania mala byť nepochybne aplikovaná zásada úspechu v konaní podľa § 255 ods. 1,2 CSP. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním petitu žalobného návrhu a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. Žalovaná má za to, že bola úspešnejšou stranou v spore, a teda že súd prvej inštancie mal určiť pomer úspechu oboch strán v zmysle § 255 ods. 2 CSP, a to tak, že od úspechu víťaznej strany, t.j. žalovanej mal odpočítat' jej neúspech, t.j. mieru úspechu druhej strany sporu, t.j. žalobkyne v 1. rade a žalobkyne v 2. rade. Odpočítaním úspechu žalobkyne v 1. rade 44,44 % od úspechu žalovanej 55,56 % mal súd prvej inštancie dospieť k záveru, že čistý úspech žalovanej voči žalobkyne v 1. rade bol 11,12 % a odpočítaním úspechu žalobkyne v 2. rade 45,71 % od úspechu žalovanej 54,29 % mal súd prvej inštancie dospieť k záveru, že čistý úspech žalovanej voči žalobkyne v 2. rade bol 8,58 %.

30. Žalobkyne sa k odvolaniu žalovanej písomne nevyjadrili.

31. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripušťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že

podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutia v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

32. Rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutých výrokoch vecne správny, a preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

33. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 29. januára 2019 o 10.05 hod. v pojednávacej miestnosti č.dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 22.1.2019 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach podľa § 219 ods. 1,3 CSP a § 378 ods. 1 CSP.

34. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec právne správne posúdil. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým zisteniam, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňami uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odkazuje na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod pre ktorý by mal od záverov súdu prvej inštancie sa odchýliť a nemôže preto dať za pravdu žalovanej.

35. Na zdôraznenie správnosti rozsudku prvej inštancie a osobitne k odvolacím námietkam žalovanej odvolací súd uvádza nasledovné :

36. Predmetom sporu bol nárok žalobkyň na zaplatenie nemajetkovej ujmy za väzbu, ktorá trvala u žalobkyne v 1.rade od 9.novembra 2012 do 12. februára 2013 a u žalobkyne v 2.rade od 9.novembra 2012 do 15.mája 2013.

37. Žalobkyne boli oslobodené spod skutku obžaloby kvalifikovaného ako spolupáchateľstvo prípravy zločinu ublíženia na zdraví, ktorého sa mali dopustiť tak, že plánovali útek z Reedukačného centra sv. Nikolaja pre maloleté matky v Medzilaborciach, pričom počas úteku pomocou pripraveného dreveného tĺčika na mäso a pomocou nožníc na papier, ktoré si žalobkyne zabezpečili, mali v nočných hodinách, keď ostatní budú spať najprv napadnúť vychovateľku, ktorá mala mať službu v čase úteku tým spôsobom, že by ju udreli tĺčikom po hlave a nožnicami bodli do krku, aby nekričala, pretože skutok nie je prípravou na zločin (viď rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 30.apríla 2015 sp.zn. 1T/76/2014). Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 24. júna 2015 sp. zn. 6To/43/2015 podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 30.4.2015 s odôvodnením, že skutok, ktorý sa kládol žalobkyňiam za vinu nie je prípravou na zločin.

38. Súd prvej inštancie z uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy u žalobkyne v 1.rade zo sumy 15.000 € priznal žalobkyňi v 1.rade nemajetkovú ujmu v sume 8.000 € a vo zvyšku žalobu zamietol, rovnako aj u žalobkyne v 2.rade z uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy 15.000 € priznal žalobkyňi v 2.rade sumu 8.000 € a vo zvyšku žalobu zamietol.

39. Žalovaná v odvolaní namietala, že v danom prípade neboli naplnené predpoklady pre priznanie nároku na nemajetkovú ujmu, pretože žalobkyne si väzbu zavinili sami, a namietala aj výšku priznanej nemajetkovej ujmy pre jej nedostatočné odôvodnenie súdom, a tiež namietala nedostatočné odôvodnenie rozsudku, pretože súd prvej inštancie sa v rozsudku nevyporiadal so všetkými predpokladmi pre priznanie nároku na náhradu škody a vôbec neodôvodnil príčinnú súvislosť medzi vznikom škody a protiprávnym konaním. Žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práv na spravodlivý proces, t.j. z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, písm. f/, písm. h/ CSP.

40. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, t.j., že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd uvádza, toto :

41. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesné vady v § 365 ods. 1 písm. b/ CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenie.

42. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

43. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP (súd prvej inštalácie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre rozhodnutie súdu a teda sa týka tých podstatných skutočností, ktoré boli významné z hľadiska hmotnoprávneho posúdenia veci a na základe ktorých súd prvej inštalácie vec posúdil po právnej stránke. Skutkovým zistením sa rozumie súhrn skutočností, ktorými má súd prvej inštalácie skutkový stav preukázaný. Ide o výsledok hodnotenia vykonaných dôkazov z hľadísk uvedených v § 191 ods. 1 CSP vo voľnom hodnotení dôkazov. Skutkové zistenie súdu prvej inštalácie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, ak zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplývajú, alebo inak počas konania nevyšli najavo, alebo neprihliadol na rozhodnutie o skutočnosti, ktoré vykonanými dôkazmi preukázané boli alebo je v hodnotení dôkazov logický rozpor alebo napokon ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z prvého vstupu, ktorý je súdu predpísaný v ustanoveniach § 191 - § 194 CSP, § 205 CSP. Ak odvolací súd nezistí žiadnu z uvedených väd pri hodnotení dôkazov, potom nie je možné dospieť k záveru, že existuje odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP.

44. Žalovaná nielen v odvolaní, ale aj počas konania na súde prvej inštalácie opakovane uvádzala, že žalobkyne sa v prípravnom konaní priznali k spáchaniu skutku, a tak je ich priznanie jasným príkladom zavinenia väzby. Nepatričná je námietka žalovanej o tom, že žalobkyne si zavinili väzbu svojím priznaním k skutku. Žalobkyne na hlavnom pojednávaní (dňa 20. novembra 2014 vo veci Okresného súdu Michalovce sp.zn. 1T/76/2014) podrobne rozviedli z akých dôvodov pred policajným orgánom sa k skutku „priznali“, lebo policajt, ktorý ich vypočúval ešte v reedukačnom centre im povedal, že ak sa priznajú, nič z toho nebude, ale ak nie, dostanú 20 rokov basy a zariadi, že žalobkyňa v 1.rade zoberú jej deti a že ich už nikdy neuvidí, a že žalobkyňa v 2.rade svoju dcéru nikdy neuvidí.

45. Takéto „priznanie“ žalobkyň, ktoré v tom čase boli mladistvé, nemožno považovať za priznanie k skutku, (ktorý navyše nebol ani trestným činom, a nie je ani prípravou na zločin), a nemožno ho považovať za okolnosť, že si žalobkyne zavinili väzbu sami.

46. Žalobkyne v 1. a 2. rade počas trestného konania, ale osobitne na hlavnom pojednávaní dňa 20.11.2014 vypovedali, že z reedukačného centra chceli ujsť, lebo boli psychicky utláčané, ale nikomu nechceli ubližovať. Drevený tĺčik na mäso a nožnice na papier doniesla žalobkyňa v 1. rade, ktorú niekoľkokrát fyzicky napadla B. X..

47. Nepatričná je teda námietka žalovanej, že (takéto) „priznanie“ žalobkyň pri „vytážení“ dňa 7.11.2012 možno považovať za priznanie, ktoré malo za následok zavinenie väzby. Odvolací súd zdôrazňuje, že v čase väzby boli žalobkyne mladistvé, a boli porušené ich práva na obhajobu, ako to nepochybne vyplýva z obsahu spisu Okresného súdu Michalovce sp.zn. 1T/76/2014.

48. Odvolaciemu súdu je známe aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky 30 Cdo 827/2014, v ktorom bolo konštatované, že Najvyšší súd ČR v niekoľkých rozhodnutiach už prijal za svoje záver, že priznanie sa k spáchaniu trestného činu môže byť skutočnosťou, ktorou si obvinený zaviniť trestné stíhanie (viď rozhodnutie NS ČR zo 17.1.2013 sp.zn. 3 Cdo 1777/2012).

49. Uvedený záver možno podľa Najvyššieho súdu ČR vzťahovať rovnako aj na zavinenie väzby, ale nie vo všeobecnosti, ale po zvážení konkrétnych okolností posudzovaného prípadu, vyjadrený skutočnosťami, ktoré trestný súd pri vzatí do väzby podľa odôvodnenia uznesenia o vzatí do väzby zvažoval.

50. S prihliadnutím na vyššie uvedené v posudzovanom prípade ale nemožno „priznanie“ sa žalobkyni pri „vyťažovaní dňa 7.11.2012“ považovať za priznanie sa k skutku, ktorý (ani) nikdy nespáchali.

51. V prejednávanej veci (však) také konanie, na základe ktorého by bolo možné konštatovať, že žalobkyne si väzbu zaviniť sami, preukázané nebolo.

52. Podľa názoru odvolacieho súdu ani dôvod odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, nie je naplnený. Nesprávne právne posúdenie veci predstavuje právnu vadu rozhodnutia. Tento odvolací dôvod je naplnený v prípade, ak na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu (t.j. opomenul aplikovať príslušnú právnu normu), aplikoval nesprávnu právnu normu (namiesto príslušnej právnej normy aplikoval normu inú), obsah právnej normy nesprávne interpretoval alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval. Pri posudzovaní veci súd prvej inštancie vychádzal z citovaných ustanovení vyššie, ako aj zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania súdu prvej inštancie (viď § 35 zák.č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov). Súd prvej inštancie uvedené ustanovenia správne vyložil a aplikoval.

53. V danom prípade nebol naplnený ani odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP (ktorý bol vyššie citovaný, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces).

54. Žalovaná namietala, že súd nedostatočne odôvodnil rozsudok a dostatočne nevysvetlil, prečo pri priznávaní nemajetkovej ujmy vychádzal zo sumy 8.000 € a že výška priznanej nemajetkovej ujmy nevyplynula z vykonaného dokazovania.

55. Odvolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou žalovanej ohľadom priznanej výšky nemajetkovej ujmy v tomto prípade.

56. Súd v Slovenskej republike nie sú vo výške odškodnenia za väzbu viazané žiadnymi pravidlami a ani pevnými čiastkami. Je na úvahe súdu, aby v každom jednotlivom prípade pri zvážení jeho individuálnych skutkových okolností stanovil adekvátnu výšku odškodnenia nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla protiprávnym (zadržaním) a vykonaním väzby.

57. V prospech tohto záveru svedčia aj slová Európskeho súdu pre ľudské práva, že „úplnej reparácii (restitutio in integrum) bráni vlastná povaha bezprávia, ktorá spočíva v pozbavení slobody v rozpore s článkom 5 ods. 1 Dohovoru“.

58. Pokiaľ ide o relevantné kritériá, odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 11.1.2012 sp.zn. 30Cdo 2357/2010 a na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Shilyayev, v ktorých sa poukazuje na povahu trestnej veci, celkovú dĺžku obmedzenia osobnej slobody a následky v osobnej sfére poškodenej osoby. Povahu trestnej veci je možno interpretovať ako typovú závažnosť trestného činu, pre ktorú boli poškodené osoby stíhané a v spojení s ktorou boli vo väzbe držané.

59. Ohľadom kritériá celkovej dĺžky obmedzenia osobnej slobody (trvania väzby) vychádzal súd z toho, že časové okolnosti väzby sú objektívne vyjadriteľným kritériom pre posúdenie (aj) celkovej výšky odškodnenia. V konkrétnom prípade súd prvej inštancie správne posúdil, ako závažne pôsobí držanie poškodených osôb vo väzbe z hľadiska plynutia času. Neoprávnená (nezákonná) väzba môže totiž

pôsobiť inak bezprostredne po jej „uvalení“ [kedy dochádza u zadržanej osoby k prvotnému šoku zo zatknutia, u žalobkyne v 1. rade išlo o najintenzívnejšie pociťované obdobie, lebo bola v 5. mesiaci gravidity a mala zdravotné problémy s vývojom jedného plodu, (očakávala totiž dvojčiky)]. Odvolací súd poznamenáva, že trvanie väzby len niekoľko dní môže pôsobiť rovnako intenzívne ako väzba trvajúca niekoľko týždňov a mesiacov.

60. So žalobkyňou v 1. rade súvisí aj to, že i keď bola vo väzbe (len) 85 dní, ujma, ktorá jej vznikla, bola omnoho intenzívnejšia, než v inom prípade väzby trvajúcej niekoľko mesiacov.

61. Súd prvej inštancie pri hodnotení následkov neoprávneného držania vo väzbe v osobnej sfére poškodených osôb, t.j. žalobkýň, vychádzal (aj) z toho, že samotné držanie vo väzbe má z povahy veci negatívne dopady do slobody pohybu, či do práva na súkromie a v tomto ohľade výkon väzby sám o sebe spôsobí ujmu na základných právach, slobodách a dôstojnosti dotknutej osoby. Ďalej spôsobuje stres, neistotu, úzkosť a podobne. Navyiac je treba prihliadnuť k ďalším okolnostiam tohto ktorého prípadu, ako sú životné podmienky vo väznici, možnosť kontaktu poškodených osôb, t.j. žalobkýň s rodinnými príslušníkmi a s okolím a tým súvisiacim porušením práva na rodinný život atď. Prípadne sa možno zapodievať aj dopadom uvalenej väzby do profesionálneho života jednotlivca, do jeho spoločenskej povesti a cti a v tomto ohľade môže byť prípadná relevantná skutočnosť, ako informácie o zatknutí a vzatí do väzby a za akých okolností boli šírené.

62. V danom prípade súd prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje aj odvolací súd, pri posúdení výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol nielen všeobecne k závažnosti vzniknutej ujmy, ale aj k okolnostiam, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Vzal do úvahy to, že došlo k zásahu do najzákladnejšieho práva žalobkýň, a ako väzobné stíhanie dopadlo na osoby žalobkýň, a osobitne prihliadol k tomu, že vzatie do väzby znamenalo pre žalobkyne silné psychické traumá, že držanie vo väzbe na nich pôsobilo silnejšie, než by to bolo u iných osôb, a že žalobkyne po celú dobu väzobného držania boli bez kontaktu s vonkajším svetom.

63. Priznanú sumu po 8.000 €, ktorú stanovil súd prvej inštancie z titulu náhrady nemajetkovej ujmy za výkon väzby žalobkýň, odvolací súd považuje za správnu.

64. Odvolací súd sa stotožňuje aj so záverom súdu prvej inštancie, že primeranosť nemajetkovej ujmy treba vždy posudzovať, resp. určovať okrem iného aj v kontexte s ďalšími hmotnoprávnymi predpismi, napr. č. 215/2006 Z.z., t.č. zák.č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov.

65. V rámci voľnej úvahy súd prvej inštancie posudzoval primeranosť nemajetkovej ujmy v kontexte s uvedenými predpismi upravujúcimi obdobnú problematiku, ktorá je aj v kontexte s rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva (Italehli a Karhuvaara c/a Fínsko) a Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR (uznesenie Najvyššieho súdu sp.zn. 6 MCdo 15/2012 z 30.9.2013).

66. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd má za to, že priznaná výška nemajetkovej ujmy za väzbu u žalobkýň po 8.000 € je primeraná aj s prihliadnutím na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorých vyslovil porušenie Článku 5 ods. 1 Dohovoru v súvislosti s nezákonnou väzbou (Winkler c/a Slovenská republika zo 17.7.2012).

67. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov, ako aj z dôvodov, ktoré obsahuje rozsudok súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje, dospel odvolací súd k záveru, že vzhľadom na okolnosti daného prípadu v kontexte s rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR a rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR je primeranou náhradou nemajetkovej ujmy žalobkýň v 1. a 2. rade za vykonanú väzbu vo výške po 8.000 € a z tohto dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku ako vecne správny potvrdil, ako aj vo výroku o trovách prvoinštančného konania podľa § 387 ods. 1,2 CSP.

68. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania je založený na ust. § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyne boli v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešné a neboli tu žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočné okolnosti trovy konania nepriznať (§ 257 CSP). Žalobkyniam však žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, (k odvolaniu žalovanej sa nevyjadřili), a preto žalobkyniam odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalovanej, ktorá nebola

úspešná v konaní, nárok na náhradu trov nepatrí. Z tohto dôvodu odvolací súd rozhodol, že nepriznáva stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

69. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).